

Rozhovor s RNDr. Danou Holečkovou

Psi jsou čistou radostí mého života

Dana Holečková je obdivuhodná žena. Dokáže totiž uskutečňovat své sny. Jako dítě se rozhodla, že jednou bude pracovat v zoologické zahradě ve Dvoře Králové nad Labem – a pracuje zde již 23 let, navíc už 11 let tuto zoo úspěšně řídí.

Dana Holečková a její leonbergr Archie

Když se jí kdysi dávno dostal do ruky první atlas psů, vybrala si leonbergra. Bez ohledu na to, že toto plemeno se u nás tehdy ještě nevykytovalo, natož aby se odchovávalo, byla přesvědčena, že právě ono ji bude provázet životem. A opět to vyšlo. Impozantní leonbergr Archie je i v rozlehlé ředitelské kanceláři nepřehlédnutelný. Je již třetím představitelem svého ple-

mene v rodině Dany Holečkové, která toto plemeno bez váhání označuje za své osudové. A to přesto, že leonbergré nejsou zdaleka jedinými psy, s nimiž měla během svého života co do činění. Šelmám včetně těch psovitých totiž patří i její profesionální zájem. Jako čerstvě vystudovaná zooložka začínala před 23 lety ve dvorské zoo právě u psů hyenových a výrazně přispěla k nalezení „klíče“, jehož pro-

střednictvím se začaly ještě více dařit odchovy této vzácné a na rozmnožování velmi problematické šelmy. První otázka se tak nabídla téměř sama.

Jak je to vlastně s vaším vztahem ke psům: první se vytvořil k těm divokým a přes ně k domácím, nebo to bylo naopak?

Je pravda, že já jsem od malička milovala šelmy - ale pes je přece ideálním reprezentantem šelmy pro domácnost! A tak jsem netoužila jen po tygrech, lvech a leopardech, ale také po tom, aby mi rodiče dovolili mít vlastního pejska. Vzdorovali dost dlouho, když mi ale bylo dvanáct, přece jen podlehl a povolili mi špice. Od té doby mám po boku nějakého psa pořád. Prvního jménem Dili, který ale záhy podlehl psince, i druhého jménem Dick jsem samozřejmě milovala a poctivě se o něj starala až do jeho dvanácti let. Ovšem od chvíle, kdy se mi dostal do ruky tehdy u nás jediný barevný atlas plemen psů, jsem se rozhodla, že příštím mým psem bude leonbergr. Teprve postupně jsem zjišťovala, že to nebude tak jednoduché: leonbergré u nás v té době prakticky nebyli. Začala jsem jezdit po výstavách, kde se tu a tam už začali nějací objevovat, především z tehdejší NDR. Mně se pak podařilo získat štěně v roce 1984 z prvního úspěšně odchovaného vrhu u nás. Byla to Asta z Chuchelského zátiší, doma jsme jí začali říkat Leonarda.

Ale zpátky k divokým psům. Těm jsem samozřejmě zůstala věrná, pracovala jsem s nimi jako odborný provozní zoolog 12 let, a i když se v posledních letech jako ředitelka zoo samozřejmě musím zabývat i spoustou dalších věcí, smečku našich psů hyenových stále alespoň zpozdálí sleduji a věnuji se jí. Zrovna nedávno vyšla kniha Chov ohrožených druhů zvířat v ZOO Dvůr Králové, kde shrnuji výsledky našeho chovu hyenových psů za uplynulých 45 let.

Jste tedy ta nejpovolanější osoba, která se může vyjádřit k mezi kynology často diskutované otázce: nakolik se domácí psi vzdálili od svých divokých předků?

Víte, ono by to bylo trochu jako srovnávat hrušky s jablky, to bychom museli vzít spíš vlčí smečku. Psi hyenoví jsou

sice psovitě šelmy, ale patří k úplně jinému rodu než domácí psi. Mají pestřejší škálu zvukových projevů, jimiž se dorozumívají, ale jinak z hlediska etologického bychom našli mnoho styčných bodů, mnohé projevy chování jsou u všech psovitých šelem podobné. Obrovský rozdíl ovšem je, nebo by měl být v přístupu k nim ze strany člověka. Zatímco při chovu a zvláště odchovu domácích psů platí, že čím více pozornosti jim člověk věnuje a čím více času v jejich přítomnosti stráví, tím lépe, u psů hyenových je to právě naopak. Pokud mají úspěšně odchovávat štěňata, potřebují být v absolutním klidu a co nejméně vyrušováni ze strany ošetřovatele. Někteří ošetřovatelé z řad majitelů psů, kteří k nám nastoupili, s tím zpočátku měli problém, měli přirozenou tendenci odchovu neustále sledovat a kontrolovat, což je z lidského a pejskařského hlediska pochopitelné, ale u psů hyenových bohužel naprosto kontraproduktivní. Ale to už jsme se dostali k odborné chovatelské problema-

tíh dělá zejména při výcviku německých ovčáků, myslím, že vhodný není ani nácvik obrany. Je to přece jenom hodně velký a silný pes a není radno ho dráždit ani povzbuzovat v něm útočnost.

Jestliže leonbergr hlídá - a náš Archie opravdu dělá - pak především preventivně, svou obrovskou postavou. Když své dva metry vztyčí do výšky u domovních vrat, můžu si být jistá, že jimi neprojde ani ten nejotřelejší zloděj. Pokud vyhodnotí, že to situace vyžaduje, přidá i hromový štěkot. Podle délky a intenzity štěkotu většinou dokonce poznám, kdo přichází. Zpočátku jsme na domě neměli zvonek a leonbergři mi ho spolehlivě nahradili. Přitom nikdy neštěkají zbytečně a dokážou v tomto směru překvapivě dobře vyhodnocovat situaci. Třeba vždy na Velikonoční pondělí na dceru od časného rána zvoní koledníci, ale ona neby-

vá doma. Můj leonbergr Efendi a dnes i Archie rychle pochopili, že těmhle „návštěvám“ není třeba věnovat pozornost - a na zvonění zvonku v tento den prostě nereagují. Vlastně ani nevím, jak poznají, že o Velikonočním pondělí se na zvonění u dveří neštěká. Faktem je, že po zazvonění přijde pes ke mně do ložnice s tázavým pohledem, kde ho následně ujistím, že se dál spí...

Další věc, která mi na leonbergrech absolutně vyhovuje, je to, že jsou stále jakoby „nad věcí“, klidní a v pohodě. Nijak netouží po tom prohánět se někde na cvičišti nebo se věnovat nějakému sportu. Na rozdíl od mnoha jiných psů nechtějí pracovat, chtějí si v klidu a pohodě užívat života za přítomnosti lidí, které mají rádi.

Myslíte si, že leonbergr je „venkovní“ nebo „bytový“ pes? Jak jsou ubytováni u vás?

Co se týče fyzické stránky, leonbergrům určitě svědčí pobyt venku. Jsou to velmi otužilí psi s hustou srstí. To je ovšem pouze jedna stránka věci. Ta druhá je, že bytostně touží být se svými lidmi. Takže optimální situace pro ně je, když mají k dispozici zahradu s domem, kde jsou trvale otevřené dveře a pes si může sám regulovat, kde mu je nejlépe. Já to řeším tak, že pokud není nikdo doma, psi jsou na zahradě, jakmile přijdeme, jdou psi s námi dovnitř a mají k dispozici celý dům, dívají se s námi na televizi, můžou i do postele. Když byla dcera malá a nechtěla chodit sama spát, leonbergr fungoval jako „psí chůva“, doprovázel ji do postýlky a trpělivě čekal, až usne.

Něco jiného je ale odchov štěňat. Zkušenosti mě přesvědčily o tom, že leonbergry je zpočátku nutno odchovávat

tice a dnes jsme se přece sešli hlavně kvůli leonbergům...

Máte pravdu. Proč jste si vlastně vybrala zrovna je, když na světě existuje na 400 nejrůznějších plemen?

Já si myslím, že ani jedno není jako leonbergr. Když jsem si kdysi dávno vybírala podle obrázků v atlasu, leonbergr mi jednoduše „padl do oka“, jednak mě zaujal zdůrazňovaný kontrast mezi jeho respekt budícím zjevem a přátelskou povahou. A absolutně mě nezklamal! Na tu obrovskou velikost je to mazlíček, který by se ze všeho nejradši schouil páníčkovi v náručí. Je skrznastrz společenský, opravdu nesmírně přátelský k lidem, prostě beránek. Na rozdíl od mnoha jiných velkých psů to není plemeno, které by někdy bylo šlechtěno pro služební nebo lovecké účely, nikdy to nebyl ani pracovní pes, od počátku byl plemenem společenským.

On by podle mého názoru ani neměl být cvičen jako služební psi, v žádném případě se nedoporučuje u něj „podporovat zlobu“, tedy agresivitu, jak se to na cvičiš-

Pro Archieho jsou ussurijští tygři staří známí

Jedno tělo,
jedna duše

v teple v bytě, protože se rodí s překvapivě krátkou srstí a rychle prochladnou. Pokud to někdo nerespektuje, dochází ke ztrátám na štěňatech.

Vy ale nemáte jenom Archieho. Domov s vámi sdílí také zlatý retrívr Buddy. Jak jste přišla k němu?

On vlastně patří mé dceři. Pořídili jsme si ho jednak na její přání, jednak proto, že tehdejší můj leonbergr Efendi byl již velmi starý. Jakmile Efendi odešel, bylo jasné, že Buddy nemůže být sám, navíc se ukázalo, že některé vlastnosti leonbergra zlatý retrívr nenahradí. Po pravdě řečeno, zloději by nanosil všechny dostupné předměty ochotně sám na dvůr... A tak Buddy dostal mladšího „skorobratra“, aby měl společnost, když nejsme doma. To se dokonale naplnilo, protože ti dva tvoří neskutečně sehraný pár, panuje mezi nimi absolutní souhra. Různé věci se od sebe učí: tak třeba Archie, kterému aport (jako každému slušnému leonbergovi) nikdy nic neříkal, se od Buddyho naučil přinášet věci. Teď se oba předhánějí, kdo z nich mi první přinese bačkory - soutěží tak o moji přízeň. Nikdy při tom ale mezi nimi nedojde ke konfliktu, stejně tak jsou schopní žrát z misek vedle sebe, nebo i z jedné misky. Oba jsou zcela mírumilovní a neagresivní.

Rozdíl mezi nimi ale přece jenom existují. Buddy je mnohem aktivnější, do všeho se hrne, touží po dlouhých procházkách, kde se bude něco dít. To vyhovuje dceři, která je přece jenom mladší a ve vztahu ke psu aktivnější. Retrívr je také méně závislý na jednom člověku, miluje

všechny lidi bez rozdílu a obávám se, že by byl schopen s někým klidně odejít neznámo kam. Archie je také přátelský, ale ve vztahu k cizím lidem to má své hranice, rozhodně by s nikým neodešel. Svoji paničku by nevyměnil za nic. Přesvědčila jsem se, že když je doma, skutečně hlídá. Buddy je prima pes, ale úplně jiný než Archie. Leonbergrů tak i nadále zůstávají mou srdeční záležitostí.

Kolik jste jich vlastně doposud měla?

Zatím byli tři: první už zmiňovaná Asta čili Leonarda, která měla problémy s krytím. Proto jsem později pořídila Donalda.

Když si stoupne na zadní, je Archie větší než jeho panička

Leonarda měla dva vrhy, takže jsme si užili radostí i strastí chovatele. Donald řečený Efendi byl zajímavý mimo jiné tím, že se dožil věku 15 let, myslím, že to byl vůbec nejvyšší věk, jakého se u nás leonbergr dožil. Majitelé velkých plemen mi jistě dají za pravdu, že to je něco zcela mimořádného.

Všichni naši leonbergrů byli skvělí a utvrdili mě v tom, že jsem si kdysi dávno na počátku nemohla vybrat lépe.

Jaký vztah máte k organizované kynologii?

Jednoznačně kladný. Dříve jsem ráda jezdila po výstavách, dokonce jsme s kamarádkou kdysi samy zorganizovaly dvě výstavy psů v Žirči. Bavilo mě i odchovávat štěňata, i když to byla velká práce. Hodně jsem se jim věnovala, jsem hrdá na to, že se mi podařilo odchovat všechna štěňata.

Ovšem od chvíle, co jsem nastoupila do ředitelské funkce, už na nic z toho nemám čas. Momentálně se snažím jen uchovat Archieho, ale i to se v jeho pěti letech jeví jako časový problém. Někaké výstavy jsme sice absolvovali, ale ne mezinárodní, a na bonitaci jsme se také ještě nedostali. Mrzí mě to, ale takový je život. Člověk nemůže mít všechno. Ale alespoň jsem se v naší zoologické zahradě, kam mají psi normálně přístup, podílela na organizování velkého setkání leonbergrů. Šešlo se jich tady na čtyřicet a myslím, že nejen pro účastníky akce, ale i pro návštěvníky to byl úžasný zážitek.

Jste ředitelkou zoologické zahrady, což je časově značně náročné povolání, navíc jste celý den obklopená zvířaty. Leckoho by mohlo napadnout, proč se s tím nespokojíte a pořizujete si ještě psy?

Tak za prvé: jako ředitelka zoo bohužel trávím většinu času v kanceláři a jednáním s různými lidmi. S oblibou říkávám, že „zvířata si dopřávám za odměnu“. A za druhé není žádoucí, aby si zvířata v zoologické zahradě vytvářela úzký vztah k člověku. Naopak se snažíme, aby si co nejlépe zachovala své přirozené instinkty. V zoo se všechno přizpůsobuje zvířatům, pes se naopak přizpůsobuje člověku. Moji psi jsou skutečnou součástí mého života, jeho „čistou radostí“, abych vzpomněla oblíbenou knihu Jana Šmída. Všechno, co dělají, mě baví, pokládám to za potěšení a zpestření svého života. Pes mi zkrátka dává to, co mi divoké zvíře nikdy dát nemůže. Je to vztah jiného druhu.

S RNDr. Danou Holečkovou
rozmlouvala Lea Smrčková